

**Notulen van de bijzondere vergadering van Provinciale Staten
van Noord-Brabant op vrijdag 27 november 2009**

Inhoudsopgave	blz.	nummer
Lijst van de leden van Provinciale Staten	3	
Agenda	5	
Presentielijst	7	
Opening van de vergadering	7	
Afscheid gedeputeerde Paul Rüpp	7	
Spreker:		
Voorzitter	7,10,16	
Heijmans	7,9,10,16	
Rüpp	9,10,12,15,16	
Thuis	15	
Sluiting van de vergadering	16	
Spreker:		
Voorzitter	16	
Besluit nr. 16/10	17	16/10

LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

VAN NOORD-BRABANT

prof. dr. W.B.H.Ĵ. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Andreas-de Jong, mw. H.F.C.	SP	Bergen op Zoom
Arkes, J.G.	PvdA	Rosmalen
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Boel, P.D.A.	PvdA	Eindhoven
Boxtel, mw. M.W.A. van	SP	Sint Oedenrode
Breda, mw. R.E.M. van	PvdA	Tilburg
Burgt, C.H.M. van der	VVD	Helmond
Coonen, drs. G.P.J.H.M.	CDA	's-Hertogenbosch
Doelen, W.M. van der	CDA	Maren-Kessel
Dörr, J.E.J.	CDA	Waalwijk
Erciyas, M.	SP	Oss
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Göring, R.A.H.M.	CDA	Lieshout
Gounou, mw. E.	PvdA	Oss
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoogeveen, drs. J.H.	VVD	Eersel
Hosseini-Ghreani, mw. Z.	SP	Boxmeer
Kamphorst, mw. M.T.	SP	Eindhoven
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Kielenstijn, drs. H.J.	VVD	Eindhoven
Lamers, mw. drs. A.J.H.W.	CDA	Prinsenbeek
Lavrijssen, mw. A.A.P.M.	CDA	Hapert
Lestrade-Brouwer, mw. M.C.	D66	Boxtel
Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Martens, J.A.M.	GroenLinks	Biezenmortel
Moonen-Gerrits, mw. J.M.C.W.	CDA	Uden
Mulders, A.A.W.G.	CDA	Moergestel
Oord, ir. H.C.A.M. van den	CDA	Oirschot
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Punt, C. (<i>tijdelijk</i>)	Brabantse Partij	Klundert
Schoonhoven, E.F.H. van	GroenLinks	Ravenstein
Schouten, N.	SP	Oss
Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg
Smolders, A.P.H.	CDA	Bergeijk

Staak, W.R. van der	SP	Boskant
Stalknecht, J.W.	PvdA	Bergen op Zoom
Thuis, drs. W.T.	CDA	Eindhoven
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Ven, mr. C.P.J.M. van de (<i>tijdelijk</i>)	CDA	Moergestel
Verhoeven, J.A.	VVD	Bergeijk
Verrijt, P.A.	PvdA	's-Hertogenbosch
Verschuuren, mw. mr. I.R.G.W.	CDA	Gemert
Verstappen, mw. dr. B.E.J.M.	PvdD	Hilvarenbeek
Voeten, drs. M.M.A.J.	VVD	Made
Vreugdenhil, ing. H.J.	CU-SGP	Nieuwendijk
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wijnands, mw. drs. A.M.	PvdA	Helmond
Wolters, H.	CDA	Uden
Zeegers, S.J.	SP	Uden
Zeeland, R.J.C. van	SP	's-Hertogenbosch
Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.	VVD	Woudrichem

Mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens, griffier

BIJZONDERE VERGADERING VAN
PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT
OP VRIJDAG 27 NOVEMBER 2009

Agenda

- I Opening van de vergadering
- II Afscheid gedeputeerde Paul Rüpp
- III Sluiting

BIJZONDERE VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 27 NOVEMBER 2009

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Griffier: mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens

Volgens de presentielijst zijn 44 leden aanwezig, te weten:

Wagemakers, mw. ing. Aarts-van de Loo, Wolters, Martens, mw. Lestrade-Brouwer, Arkes, Van Schoonhoven, mw. Arts, Dörr, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, Boel, Van der Staak, ing. Van Lopik, mw. Moonen-Gerrits, mw. Lavrijssen, Punt, drs. Coonen, drs. Van Vugt, Smolders, Göring, mw. drs. Prins-Afman, Van der Burgt, drs. Hoogeveen, mw. mr. Verschuuren, Van Zeeland, mw. Gounou, mw. Van Boxtel, mw. Kamphorst, Schouten, Zeegers, drs. Thuis, Ten Harmsen van der Beek, Van der Doelen, mw. drs. Lamers, mw. Kerkhof-Mos, mw. drs. Slegers, mw. Hosseini-Ghreani, Verrijt, mw. Van Breda, ing. Vreugdenhil, mw. dr. Verstappen, mw. mr. Tsoutsanis-van der Koogh, drs. Voeten, en Heijmans.

Afwezig zijn 11 leden: mw. Andreas-de Jong, Erciyas, mw. mr. Geeraedts, drs. Kielenstijn, Mulders, ir. Van den Oord, Stalknecht, Van de Ven, Van Vught, Verhoeven en mw. Wijnands.

De voorzitter opent om 12.30 uur de vergadering en verzoekt allen te gaan staan.

De *voorzitter*: Dames en Heren. Het is vandaag een bijzondere vergadering van onze Staten. Wij nemen namelijk vandaag ook hier – je zou kunnen zeggen ten derden male; alle goede dingen in drieën – afscheid van onze gedeputeerde, lid van het college van GS en eerder lid van uw Staten, Paul Rüpp. Ik heet hem, zijn vrouw en zijn zonen Pieter en Maurits van harte welkom. Zijn kinderen hebben mij net gevraagd of dit het laatste afscheid is en ik heb dat bevestigd.

Wij vonden het desalniettemin buitengewoon belangrijk dat een lid van het college van Gedeputeerde Staten, eerder lid van uw Staten, ook in ons midden een afscheid krijgt dat past bij de grote verdiensten die hij in Brabant heeft gehad.

Het lijkt mij passend om daartoe allereerst het

woord te geven aan de nestor van uw Staten, de heer Nico Heijmans. Hij zal Paul Rüpp toespreken.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter. Even kijken. Ja, Paul heeft niets om handen, hij is voor de volle 100% geconcentreerd. Ik vraag de Statenleden om even goed te kijken, want zo heeft u hem niet vaak gezien. Hij was altijd wel bezig met een blackberry of met een stapel stukken. Paul, ik vind het fijn dat ik in ieder geval je volle aandacht heb.

Paul, ik vind het een voorrecht om jou namens de Staten te mogen toespreken. Ik heb daarin ongeveer veertien jaar moeten investeren, maar uiteindelijk is het dan gelukt. Ik heb je in 2003 zien binnenkomen. Ik heb mij enorm verbaasd over de snelheid waarmee jij je wist in te werken; de snelheid waarmee jij je soms al jaren lopende dossiers eigen maakte en vooral de grondigheid waarmee jij al heel snel de indruk wekte dat je hier

al drie jaar aan de slag was in plaats van drie weken of drie maanden; niet omdat je al afgestompt was en niet beter wist, maar gewoon omdat je in zo'n korte tijd volledig in de materie zat. Dat was voor mij het bewijs dat Paul Rüpp hart voor de zaak had.

Paul, ik ga het niet hebben over allerlei verdiensten van je; over de reconstructie van het landelijk gebied, de structuurvisie, de verordeningen of andere van de talloze zaken die je onder je hoede had. Laten wij eerlijk zijn Paul, jij had eigenlijk alles onder je hoede, want je kon er gewoon niet van afblijven en wilde het liefst zelf de regie voeren waar dat maar mogelijk was. Als een fractie een amendement wilde indienen, heb ik wel eens de indruk gehad dat je op het punt stond om aan te bieden dat amendement zelf te schrijven. Je hield immers graag zelf de regie.

Een opsomming van al je verdiensten, vind ik eigenlijk te saai. Dat past niet bij jou. Men kan van alles van je zeggen, maar saaiheid past naar mijn idee absoluut niet bij je. Ik heb in deze zaal heel vaak gezien dat jij pas echt opbloeide op het moment dat er een goed debat ontstond. Als het een beetje spannend werd, kwam het beste bij Paul naar boven en was hij zijn blackberry of die stapel stukken ook snel vergeten.

Wat ik ook bijzonder in je waardeer, is dat je geen moment hoefde na te denken toen ik je eens uitnodigde om samen met Klaartje Peters op te treden op een studieweekend van 40 SP-Statenleden. Je vond het een fantastische uitdaging en je kwam! Achteraf zit ik nog met enkele rotgevoelens want dat hij die avond met het grootste applaus wegging, vond ik toch wel iets te ver gaan.

Paul, jij zegt vertrouwen te hebben in Brabant. Dat is immers ook de titel van het akkoord. Je bewijst dat dan ook meteen: een man een man, een woord een woord. Je hebt vertrouwen in Brabant, dus ga ik ervan uit dat jij ervan uitgaat dat wij het ook wel zonder jou afkunnen. Mag ik die conclusie trekken, Paul?

Nogmaals, ik ga niet je verdiensten voor Brabant opsommen. Je hebt er al die tijd blijk van gegeven zéér, zéér betrokken te zijn. Je was altijd bereid om op elk moment met iedereen in debat te gaan en je

was ook bereid om het allemaal nog eens een keer uit te leggen.

Je belezenheid, je grote spreekvaardigheid en je gevoel voor humor heb je nooit misbruikt om je er even uit te kletsen. Nee, die fantastische eigenschappen van jou gingen altijd gepaard met een grondige inhoudelijke kennis van je dossiers. Nogmaals, dat kun je alleen op brengen als je hart voor de zaak hebt!

Zelfs de vice-voorzitter van deze Staten slaagde er niet in jou te weerhouden van een inhoudelijk debat. Hij heeft zich daarover wel eens bij mij beklagd want hij meende duidelijk met deze Staten te hebben afgesproken dat er geen sprake kon zijn van een inhoudelijke debat en er alleen vragen gesteld konden worden. Toen kwam de ware debater in jou naar boven, Paul. Vertwijfeld hief je je armen ten hemel en zei: "Ja, maar de democratie verlangt toch, voorzitter, dat ik reageer op vragen van deze Statenleden." Zo graag ging je het debat aan!

Paul, ik heb hier een tijdje geleden gezegd dat het kan verkeren en wil daarop even terugkomen. De Brabantse Veiligheidsdienst heeft voor mij even wat zaken nagetrokken rond jou en kwam met de volgende feitjes. Jij schijnt in het verleden in Uden een paar flirts te hebben gehad. Je bent ooit hand in hand met D66 gesignaleerd en je schijnt met de PvdA ook de nodige kushandjes uitgewisseld te hebben. Opmerkelijk genoeg ben je uiteindelijk in het huwelijk getreden met het CDA. Dat is des te opmerkelijker omdat diezelfde BVD mij ook nog wat krantenstukjes aanleverde van een journalist van het Udens weekblad. Hij heette Paul Rüpp. Die journalist liet zich zeer kritisch uit over wat hij toen noemde "de heersende politiek". Ja, Paul, het kan verkeren!

Soms zijn jouw wegen ondoorgrondelijk. Ik krijg van die inlichtingendienst de indruk dat jij toch wel houdt van een stevige flirt, maar tegelijkertijd krijg ik klachten van een van onze vrouwelijke Statenleden. Want jij weigert pertinent om haar te kussen. Misschien is dat wel leuk voor je vrouw om dat te horen, maar ik vraag je toch om het vandaag ruimschoots goed te maken anders zitten wij straks met een zwaar gefrustreerd vrouwelijk Statenlid. Ik hoop dat je weet over wie ik spreek,

anders maak ik het je nog wel duidelijk.

Paul, je houd er ook van om af en toe wat Latijnse woorden te gebruiken. Je snapt natuurlijk wel dat ik het niet kan laten om vandaag ook een Latijnse uitdrukking te deponeren. Je hebt daar eigenlijk om gevraagd toen je hier de onvergetelijke woorden sprak: "Ja, als je veel wilt verdienen, dan moet je niet in de politiek zijn." Jij zei dit juist op het moment dat wij gehoord hadden dat je ons ging verlaten, dat je naar de hogeschool ging. Je voelt natuurlijk al kilometers ver aankomen wat ik nu ga zeggen: Pecunia non olet. Jou kennende, geloof ik er eigenlijk niets van dat dit jouw grote drijfveer is. Wij zullen die opmerking dan ook maar beschouwen als een slip of the tongue. Aan het einde van je periode hier word je misschien af en toe een beetje slordig. Toen jij bij jouw afscheidsspeech voor mevrouw Maij ook nog sprak over de vrouw als de zwakkere in de samenleving, dacht ik dat je misschien echt aan een wat rustiger functie toe was.

Ik hoorde net nog een verhaal van een paar Statenleden. Zij zeiden: Weet je nog, Paul kon altijd zo lekker op zijn gemak gaan zitten, soms met zijn benen op tafel. Hij deed dat in het begin ook een keer en wat zag men: een geweldig gat in zijn zool. Volgens mij ga je nu genoeg verdienen om een paar fatsoenlijke schoenen aan te schaffen! Ik sta hier namens deze Staten. Ik heb iets gedaan wat veel moeilijker was dan ik dacht toen ik eraan begon. Ik ben zo gek geweest om alle fractievoorzitters te bellen en hun te vragen in één woord aan te geven welke associatie zij hebben als ik de naam Paul Rüpp noem. Je snapt het al Paul, ik kreeg van alle fractievoorzitters een politieke algemene beschouwing over de kwaliteiten, de capaciteiten en de tekortkomingen van Paul Rüpp. Als ik dan zei dat ik gevraagd had om één woord, brachten zij de omschrijving ongeveer terug tot een A-4tje. Uiteindelijk heb ik bijna met fysiek geweld moeten dreigen voordat zij erin slaagden om het echt in één woord te zeggen. Ik heb terecht heel veel dingen van je geroemd, maar ik weet niet helemaal precies hoe het zit met je mensenkennis. Ik zou je daarom aan testje willen onderwerpen. Ik leg je de woorden voor en vraag je dan om ons aan te geven van welke fractievoorzitter dat woord

afkomstig is. In overleg met Cors Punt ben ik een beetje afgeweken en heb het woord van Aloysia Jetten ook erin verwerkt omdat jij het langst met haar hebt samengewerkt. Je kunt geen geld verdienen met de goede antwoorden, maar wel eeuwige en onvergetelijke roem.

Ik begin. Van wie denk jij dat het woord krachtig komt?

De heer *Rüpp* (GS;CDA): John?

De heer *Heijmans* (SP): Niet goed.

Hier komt een leuke. Ik denk dat je die wel weet: verrubricering van het landschap.

De heer *Rüpp* (GS;CDA): Johan Martens.

De heer *Heijmans* (SP): Hé, jammer. Onderkoning.

De heer *Rüpp* (GS;CDA): Herman.

De heer *Heijmans* (SP): Nee.

Econoom. Volgens mij maakt hij nu zijn moeilijkste moment in deze Staten mee.

De heer *Rüpp* (GS;CDA): Johan.

De heer *Heijmans* (SP): Een goed! Let op: supercalifragilisticexpialidocious!

De heer *Rüpp* (GS;CDA): Van jouzelf.

De heer *Heijmans* (SP): Nee.

De heer *Rüpp* (GS;CDA): Marusjka.

De heer *Heijmans* (SP): Oké, in tweede instantie zal ik het antwoord goed rekenen. Eigenwijs.

De heer *Rüpp* (GS;CDA): Aloysia?

De heer *Heijmans* (SP): Ja, met terugwerkende kracht een punt erbij. Sommige mensen zijn veel vriendelijker voor je dan je denkt.

Wij schieten al aardig op.

Landheer.

De heer *Rüpp* (GS;CDA): Mieke denkt volgens mij heel anders, maar dat weet ik nooit zeker. Vooruit Mieke Geeraedts.

De heer *Heijmans* (SP): Nee, dat is niet goed. Kwaliteit.

De heer *Rüpp* (GS;CDA): Dat is van mijn eigen fractievoorzitter. Wim.

De heer *Heijmans* (SP): Ook niet goed. Volgens mij heb je het laatste woord wel goed. Wie typeerde jou als uitroker?

De heer *Rüpp* (GS;CDA): Jijzelf.

De heer *Heijmans* (SP): Krachtig was van Wim Thuis. Verrubricering was van Birgit. Die kreeg ik echt niet tot één woord, wat ik ook vroeg. Verrubricering van het landschap, dat was het.

Onderkoning was van John Arkes. Supercalifragilisticexpialidocious was van Marusjka. Zij geeft een heel leuke verklaring voor dat woord. Zij vindt dat je niet te vangen bent in één woord en heeft daarom een woord gepakt dat dit allemaal in zich heeft, want zo zegt zij: hij is slim en daar houd ik van, hij is aardig, persoonlijk lief en politiek arrogant. Dat zit allemaal in dat ene woord.

Ik sluit af. Ik mag straks een echt cadeau overhandigen. Ik heb het woord "uitroker" gekozen en dat is absoluut niet onsympathiek bedoeld. In de rookkamer komen immers alleen maar sympathieke mensen. Wij hebben vaak met je gelachen in die rookkamer. Vanaf het moment dat wij wisten dat je naar de hogeschool ging, hebben wij ons een beetje zorgen gemaakt. Wij zagen visioenen van een Paul Rüpp die helemaal gestrest door de hogeschool loopt, de ene deur na de andere openrukkend: Wie o wie heeft er iets te roken voor mij?

Paul, wij willen jou voorzien van een noodrantsoen. Namens de rokers en dus niet namens de hele Staten geef ik je dit noodrantsoen mee. Van Spencer Zeegers weet ik dat jouw merk Samson is. Jij had nooit iets te roken bij je, dus ik heb zelf niet kunnen ontdekken wat je rookte.

Paul, met jou verliest de politiek en vooral de

Brabantse politiek een goed en bevlogen bestuurder. Het meest wezenlijk vind ik dat wij een prettig mens verliezen.

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, u zou nog een cadeau aanbieden. U bent niet zomaar van ons af.

De heer *Heijmans* (SP): Sorry, voorzitter, ik zag het niet staan en dacht dat er misschien iets veranderd was.

Paul, ik ga jou iets overhandigen. Je ziet misschien aan het uiterlijk dat het geen boek is. Ik weet zeker dat je dit cadeau bijzonder op prijs zult stellen. Paul, jij bent helemaal weg van een drieluik van Marc Mulders. Dit is het eerste deel van dat drieluik. Marc Mulders is een Tilburgse schilder, geboren op 23 september 1958. Hij woont en werkt in Tilburg. Zijn oeuvre wordt bepaald door de eeuwige cyclus van leven en dood. Hij schildert vaak religieuze onderwerpen, maar ook bloemen, vissen en vogels. Zijn thema is min of meer: de verf van dode materie wordt levend beeld. Naast schilder is hij fotograaf. Hij werkt ook met glas-inlood. Hij is actief katholiek, dus dat zit allemaal goed. Hij schijnt ook iets te maken te hebben met het verzet tegen de megastallen. Wist je dat toen je voor dit schilderij koos?

Goed, dan voel ik mij helemaal vrij om je namens de Staten dit schilderij te overhandigen.

De *voorzitter*: Ik wil ook graag wat zeggen en begeef mij daarvoor naar het spreekgestoelte. Het past bij mijn functie om af en toe links of rechts te gaan staan. Dat zal ik goed volhouden.

Beste Paul, Bonnie, Maurits en Pieter. Wij nemen afscheid van een stevig bestuurder. Ik denk wel eens: merkwaardig dat het een bestuurder is die graag tegen windmolens vecht. U had Paul net binnen moeten zien komen op mijn kamer. Ik keek op van mijn werk en zag Paul staan met een dienblad met drie kopjes koffie erop. Ik zag het eerst als een nieuwe sollicitatie, maar hij legde het uit als ultieme dienstbaarheid aan de commissaris. Dat heb ik graag gezien.

Paul, het tekent je dat je dat soort spontane verrassingen weeft in het degelijke functioneren dat jij representeert. Ik heb bij andere gelegen-

heden al uitvoerig het woord tot je mogen richten en wil mij vandaag beperken tot enkele essenties.

Ik heb jou bij het afscheid van GS een boek gegeven van de wetten van Montesquieu. Ik heb dat heel bewust gedaan omdat ik zelf vertwijfeld op zoek was naar wat hij ooit bedoeld had met die scheiding der machten. Als Commissaris van de Koningin kom je in de relatie met GS en PS terecht in de vraag hoe precies de verhoudingen zijn. Als je Montesquieu goed leest, heeft hij nooit een absolute scheiding van machten bedoeld. Dat is er later wel eens van gemaakt en is een wat smalle door bepaalde mensen gedragen interpretatie die het werk van Montesquieu gewoon niet goed hebben begrepen. Dat was nooit de bedoeling.

Natuurlijk, er is een zekere scheiding van machten. Die zat jou ook in het bloed: een heldere bestuurder ten opzichte van de volksvertegenwoordiging. Als je Montesquieu goed leest, zie je dat het hem altijd ging om verbindingen tussen machten, uiteindelijk in het algemeen belang van een land, gebied of regio; samenwerkende machten, verbindende machten, die wel een onderscheiden rol daarin vervullen. Er was nooit een scherpte mee bedoeld die er wel eens in wordt gelegd door degenen die vergeten dat uiteindelijk al die visies op het algemeen belang moeten samenkomen in een krachtig bestuur dat het algemeen belang dient. Op een gegeven moment zijn al die visies geldig maar landen in dat krachtig bestuur. Zo heb ik jou altijd zien opereren, ook toen ik er nog niet zo dicht bij mocht zijn. Ik denk ook aan onze ervaringen in de formatie en aan het feit dat ik op grote afstand heb mogen waarnemen hoe het bestuur in Brabant werkte. Het is in belangrijke mate jouw persoonlijke verdienste dat je weliswaar scherpte zocht in het debat en scherpte in de dossiers, maar altijd vanuit een ultieme gerichtheid op het algemeen belang van Brabant. Die stevige bestuurder was ook een verbindende bestuurder die Montesquieu heel goed begrepen had. Achteraf denk ik dat ik een heel ander boek had moeten geven, want de essentie van Montesquieu had je al lang te pakken!

Brabant gaat je aan het hart en dat is maar goed

ook, want Brabant verdient dat. Ik sprak vorige week de eerdere bisschop van Groningen en vroeg hem wat hij vond van Brabant. Hij antwoordde: Brabant is erg interessant. In Groningen zegt men dat er niets boven Groningen gaat, maar dat is ongeveer het enige wat je kunt zeggen. Het klopt empirisch, dan houdt het ook op en blijf je daar maar hangen. Maar om Brabant kun je niet heen. Brabant heeft zijn kracht altijd gehaald uit het feit dat er heel veel doorheen loopt: van noord naar zuid, van oost naar west. Die kracht vind je tot op de dag van vandaag ook in Brabantstad.

Paul, je hebt Brabant ook doorkruist, je hebt Brabant dooraderd, voortdurend op zoek naar mogelijkheden om bij te dragen aan de toekomst van Brabant. Je hebt je palmares met name op het terrein van de ruimtelijke ordening, de reconstructie en het bouwen verdiend. Daar zijn beslissende initiatieven genomen. Die zijn opvallend geweest, niet omdat zij zo nodig moesten opvallen maar omdat het opvallende bijdragen zijn aan de toekomst van Brabant. Wij zijn jou daarvoor buitengewoon dankbaar. Wij zullen je daarbij ook missen, want je was inderdaad een daadkrachtig bestuurder die de daadkracht altijd in balans bracht met inhoud, betrokkenheid en bezieling. Bezield besturen, hebben wij juist in deze tijd nodig en daarom zullen wij je gaan missen. Ik heb het al eerder gezegd, je schuift hooguit een paar plaatsjes op in het netwerk dat zich verantwoordelijk voelt voor Brabant. Juist in een tijd dat wij ons terecht zorgen maken over de kwaliteit en de inzet van het onderwijs aan onze kinderen, het onderwijs dat uiteindelijk de basis is voor de kwaliteit en de welvaart van een land, is het nodig dat je je daarmee gaat bemoeien. Ik ben ervan overtuigd dat je dat zult doen in de geest die je ook hier gedreven heeft: een passie en een ziel voor kwaliteit van bestuurlijke inzet, verplichting, talent, ambitie en resultaat. Ik heb het al eerder in een iets andere volgorde gezegd.

Paul, ik kom nog even terug op Montesquieu. Als commissaris van de Koningin heb je natuurlijk de ruimte die je gegeven wordt in je college van de Gedeputeerde Staten en in het subtiële spel met de Staten. Dat is eigenlijk een prachtige rol. Het

betekent dat er voortdurend balans en verbinding gezocht moeten worden. Ik vind het mooi en prachtig om het te mogen doen, maar gelukkig zijn er een paar dingen waarover ik helemaal zelf ga.

Paul, een van mijn voorgangers heeft ooit een onderscheiding ingesteld: de penning van de commissaris van de Koningin. Dat is een persoonlijke onderscheiding die ik jou graag wil geven als persoonlijk blijk van waardering voor al die inzet al die jaren. Het gaat natuurlijk niet alleen om dat mooie stukje metaal, dat is bijzaak. Het gaat zelfs niet om die prachtige oorkonde die er echt bij hoort, maar ik wil persoonlijk tot uitdrukking brengen hoe belangrijk jij voor Brabant geweest bent en je dit blijk van waardering nu overhandigen.

(Applaus).

De heer *Rüpp* (GS;CDA): Dank u wel, mijnheer de commissaris. Ik ben niet zo snel sprakeloos maar was nu wel even stil. Zeker mijn collegae weten hoe ik denk over onderscheidingen, toekenningen en dergelijke. Ik was vaak een zeer vervelende querulant in het college als het ging over de zoveelste toekenning van de Hertog Jan Penning. Ik vroeg altijd of iemand wel voldeed aan de criteria, niet vanwege de persoon maar omdat het objectief waarneembaar moet zijn dat iemand eraan voldoet. Ik hoop dat u zeer kritisch heeft gekeken of ik inderdaad wel aan de criteria voldoe anders zou ik mijzelf tekortdoen. Ik wil u er wel hartelijk voor danken. Het is inderdaad een blijk van erkenning voor wat ik "gewoon je werk doen" noem. Je moet dat zo goed mogelijk doen, met inzet en passie. Daarvoor ben je gekozen, daarvoor ben je benoemd en die taak heb je gewoon te vervullen.

Dames en heren van de Staten, dat heb ik de afgelopen zeven jaar altijd willen doen. Toen ik hier binnenkwam in 2003 heb ik mij heel vaak verbaasd over wat ik in de loop der tijd de knuffelcultuur ben gaan noemen, de buitengewoon warme en vriendelijke manier waarop wij niet zozeer binnen de Staten maar binnen de hele organisatie met elkaar omgaan. Ik heb wel eens gedacht of het allemaal niet te warm en te

vriendelijk was, of er niet gewoon gewerkt moest worden en zakelijk naar de dingen gekeken moest worden.

Ik heb de afgelopen weken ervaren dat die warmte wel heel erg goed voelt. Wat ik naar aanleiding van de aankondiging van mijn afscheid aan brieven, reacties, bloemen, mails, persoonlijke attenties, etc. heb gehad van de organisatie en daarbuiten, is hartverwarmend. Ik heb het gezien in het liber amicorum maar ook in de zeer aardige actie van Wil Rutten. Ik wil hem daarvoor hartelijk danken. Hij heeft geprobeerd zoveel mogelijk te organiseren. Hij vond dat ik veel te snel afscheid nam, hij had meer tijd nodig. Dat is ook de reden waarom ik vandaag hier sta. Ik had eigenlijk al twee weken geleden afscheid willen nemen om mij te kunnen voorbereiden op mijn nieuwe functie. Mijn vrouw heeft mij enigszins vervloekt om het feit dat het allemaal wat later is geworden, want daardoor gingen allerlei andere dingen ook niet door. Ik was echter nog niet klaar. Dat voelde ik ook steeds. Ik heb vanochtend de overeenkomsten getekend met Steenberg, Halderberge, de TOM (Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij) en de Suikerunie. Mijn opvolger kan dat zo overnemen. Gisteravond hebben wij getekend met Stork en Fokker. Het moet af zijn opdat je het goed kunt overdragen aan je opvolger. De manier waarop je je werk doet, betekent kennelijk heel veel voor mensen. Dat blijkt uit de warmte die je terugkrijgt en de wijze waarop mensen schrijven. Soms word ik stil van wat er staat en denk je: verdomme, verrek, verdorie, ja, dat was waar; dat was april 2004. Toen zaten wij op het ministerie en heb ik dat inderdaad tegen de minister gezegd. De ambtenaar die daarbij zat, memoreert nu dat hij nog nooit had meegemaakt dat een gedeputeerde tegen een minister zei: u kunt uw geld beter houden en besteden aan goede dingen dan het aan ons te geven met al die bureaucratie eromheen. Wij doen het zelf wel. Dat soort zaken maakt heel veel indruk en blijft mensen bij. Ik heb afgelopen weken tientallen gebeurtenissen teruggelezen. "Het is niet onopgemerkt gebleven", om Frits van Egters uit De Avonden te citeren toen hij op het laatst alleen door de straten liep. Als ik mij niet vergis woonde

hij op Schilderskade 66. Ik heb inderdaad ervaren dat het niet onopgemerkt is gebleven.

Ik dank de Staten voor de debatten die wij met elkaar gevoerd hebben. Het is waar dat ik misschien soms een verveelde indruk maak en misschien ben ik dat op bepaalde momenten ook wel. Als het debat echter spannend of scherp wordt, wordt het leuk. Dat had ik vroeger ook in de gemeenteraad zoals Spencer Zeegers weet. Wij hebben heel veel debatten met elkaar gevoerd over volkshuisvesting en dergelijke. Dat waren de leukste en de fijnste momenten omdat je dan tegenspel kreeg. Er moest iets worden uitgelegd, er moest iets verdiend en gewonnen worden. Het laatste debat over Fokker was wat minder goed omdat het dossier niet deugde. Dat is terecht opgemerkt. Ik heb mij op dat moment ongelooflijk ongemakkelijk gevoeld, omdat ik dat zo niet wil. Ik ben in dat soort zaken redelijk perfectionistisch. Ik denk in termen van winnen en verliezen. Verliezen is helemaal niet erg als het op een eervolle wijze gaat, maar wel als je verliest door onbenulligheid, door laksheid of door gebrek aan inzet. Ik had vroeger wel eens een voetbal- of een hockeywedstrijd waarbij je met 6-0 verloor en dacht: het is mijn eigen schuld. Maar als je met 2-1 van het veld kwam en het gevoel had dat je met 3-1 had kunnen winnen als je het anders had gedaan, dan had je een rotgevoel. Dat soort gevoel heb ik in de debatten wel eens gehad, maar dat zegt ook iets over de wijze waarop de Staten ermee zijn omgegaan.

Mijn collegae wil ik buitengewoon hartelijk danken voor de samenwerking in de afgelopen jaren. Onno is al sinds 2007 de nestor van het college. Ik kwam in 2003 in een college van louter mannen. Ik vormde uiteindelijk als enige heteroseksuele witte man de volstreckte minderheid tot de komst van de nieuwe commissaris. Daarmee leer je je positie kennen. In het college zijn wij vaak op een bestuurlijke wijze met elkaar in debat gegaan over de vraag wat wij het beste konden besluiten voor Brabant. Wij hebben samen gezocht naar oplossingen en naar verbeteringen binnen de besluitvorming. Dat kon alleen maar omdat er sprake was van collegialiteit. Zoals Nico al zei, vertrouwen is daarbij het sleutelwoord. Bij alles

wat je doet in het leven, moet je erop kunnen vertrouwen dat je het voor elkaar opneemt en dat je elkaar helpt om de zaken beter te maken. Als je elkaar vertrouwen schenkt, krijg je de binding met elkaar die zo belangrijk is om goed te kunnen besturen. Dat kan ook niet zonder goede ondersteuning. Dat geldt in de eerste plaats voor dé ondersteuner van het college, Wil Rutten. Ik wil hem ook vanuit deze plaats nadrukkelijk bedanken voor zijn inzet, betrokkenheid en bevlogenheid om het college zo goed mogelijk te laten functioneren. Hij houdt daarbij heel goed de verschillende verhoudingen in de gaten en ook alles eromheen. Hij zorgt ervoor dat wij ons werk optimaal kunnen doen. Daarbij beschikt hij over een ambtelijk apparaat waarvan ik in het verleden wel eens heb gevraagd of er niet gewoon gewerkt kon worden, maar waarvan ik wel heb moeten vaststellen dat er sprake is van grote professionaliteit en loyaliteit. Ik geef het je maar te doen. Je werkt op een bepaalde wijze, dan komt er iemand dat het helemaal anders wil en heb je dat maar te doen, want dat moet nu eenmaal. Je moet het echter mentaal ook wel kunnen opbrengen. Ik heb de afgelopen jaren gemerkt dat dit buitengewoon goed gegaan is.

Uiteraard bedank ik ook mijn vrouw en mijn kinderen. Mijn dochter Bibi zit in Spanje. Zij studeert daar. Zij is wel even overgekomen voor het afscheid maar dat kan natuurlijk niet elke keer, hoewel zij mij gisteren belde dat zij vanuit Granada een weekendje naar Madrid ging voor twee eurocent. Het was een aanbieding van Ryanair. Ik zei: dan had je toch wel even door kunnen vliegen naar Nederland. Dat was kennelijk een stap te ver. Ik dank mijn vrouw en kinderen voor hun betrokkenheid bij mijn werk. Ik houd niet van kwalificaties als de vrouw achter de man of andersom, maar het is wel heel plezierig als je na zware debatten thuiskomt en er iemand zit die zegt: doe even normaal, er zijn nog andere dingen in de wereld dan waarmee jij steeds bezig bent. Dan kun je je geest omschakelen en je met andere dingen bezighouden.

De provincie heb ik ervaren als een buitengewoon veilige thuishaven in meerdere opzichten. Ik heb al eerder gezegd dat de provincie nog vaak te veel op zichzelf gericht is, te veel naar binnen gekeerd in

de wijze waarop zij werkt aan haar zichtbaarheid terwijl dat helemaal niet hoeft. De provincie moet haar rol en ook haar kracht kennen. Ik heb de afgelopen jaren gemerkt dat die provincie een heel nadrukkelijke rol speelt in het hele politiek-bestuurlijke krachtenveld van de Nederlandse samenleving. Daarbij moet zij niet steeds weer opnieuw haar positie willen bepalen. Haar bestaansrecht hoeft niet steeds aangetoond te worden. Je zou gewoon kunnen zeggen: de provincie is! Dan ben je van de discussies af. Het is geen geloof, het is een feit.

Vanmorgen las ik zowel in de Volkskrant als in het Brabants Dagblad dat Nederland behoort tot een van de gelukkigste samenlevingen, althans zo ervaren de inwoners van Nederland het. Het is ook een van de welvarendste volkeren van deze aarde. Tegelijkertijd is het een maatschappij die versplinterd is in ik weet niet hoeveel individuen en groepen die allemaal in verschillende werkelijkheden leven. Er zijn honderdduizend particuliere interesses en gevoelens die allemaal op verschillende manieren worden geuit. Toen ik nog leraar was in het middelbaar onderwijs en op maandagochtend de lerarenkamer binnen kwam voor koffie, ging het over Van Kooten en De Bie of over welk programma dan ook dat zondagavond was uitgezonden. Negentig procent van de mensen die daar zaten, hadden hetzelfde programma gezien. Tegenwoordig kijken wij naar 85 verschillende televisiezenders. Dat is een probleem. Destijds waren er kijkcijfers van tien of elf miljoen. Die worden nu alleen nog bij belangrijke voetbalwedstrijden gehaald. Nu is men al heel blij als er anderhalf of twee miljoen mensen naar één uitzending kijkt. Dat betekent dat veertien miljoen mensen dus niet kijkt. Het zijn allemaal verschillende werkelijkheden waarin wij ons eigen leven leiden. De tijd van een collectieve kijkervaring ligt ver achter ons. Het zijn "continentale platen" in onze samenleving die over elkaar heen schuiven. Daar ligt een belangrijke taak voor de politiek. Die moet steeds de grootste gemene deler vinden en benoemen. De ontzuiling en het kapotslaan van die zuilen hebben gezorgd voor versplintering en verbrokkeling en daarvoor is weinig teruggekomen. De verticale binding is veel

meer een horizontale verbinding geworden. Het zit veel meer in inkomensklassen en dergelijke dan in verbindingen tussen de verschillende groeperingen. De politiek moet daarin een rol spelen en dat geldt ook voor de provinciale politiek. Ik heb de afgelopen weken ook veel brieven gehad van burgers en dat heeft mij bijzonder veel goedgeдаан, omdat wij kennelijk ook in particuliere dossiers een stem kunnen hebben om mensen verder te brengen. Wat zoeken de burgers? Zij zoeken duidelijkheid en bescherming voor wat hun dierbaar is. Ik denk aan eigendom maar ook aan allerlei niet-materiële zaken. Zij zoeken veiligheid, rechtvaardigheid en ontwikkelingsmogelijkheden. Voor de rest willen zij een overheid die zich niet al te veel met hen bemoeit; zij willen zelf het initiatief kunnen nemen en de overheid moet daarvoor de randvoorwaarden scheppen. De provincie hoeft niet overal zichtbaar te zijn. Zij moet gewoon haar werk goed, zorgvuldig en snel doen en ervoor zorgen dat er besluiten worden genomen. Daarvoor zijn goede ambtenaren nodig en bestuurders die dat ook durven te doen. Daar hoeven wij ook niet te praten over de meerwaarde van de provinciale overheid. Het zijn bovenlokale zaken die geregeld moeten worden. Het heeft te maken met decentralisatie, met schaalvergroting in de samenleving. Wij worden door allerlei organisaties die het op gemeentelijk niveau niet meer alleen kunnen, steeds meer als gesprekspartner gezocht. Dat moeten wij ook doen. Daarvoor is een regionale autoriteit nodig; zij vormt het ruggenmerg en de scharnieren. Het is een feit dat de provincie een heel belangrijke rol vervult in de samenhang tussen het Rijk en de lokale gemeenschap. Vervolgens zijn de Staten er vooral ook om te agenderen wat er in die samenleving speelt aan zaken waarover de Staten gaan. De overheid moet daarbij randvoorwaardelijk en dienstverlenend zijn en duidelijke besluiten nemen. Daarin speelt de politiek een belangrijke rol, zowel intern als extern. Ook bij onze eigen ambtelijke organisatie wordt duidelijkheid buitengewoon gewaardeerd. Wij zadelen onze ambtenaren veel te vaak op met onduidelijke besluiten of met allerlei amen-

deringen en toevoegingen. Een ambtenaar merkte terecht op: Wat moet ik hiermee, wat moet ik uitvoeren? Zorgvuldigheid is uitermate belangrijk. Wij moeten scherp daarin zijn want wij doen ongelooflijk veel goede dingen. Dat heb ik de afgelopen jaren ervaren. Wij zijn echter nog steeds onvoldoende goed in het monitoren van wat wij precies gedaan hebben. De Rekenkamer houdt ons scherp. Ik herinner mij nog de discussie over de gouden handdrukken. Het is goed dat die punten op tafel komen en dat daarover op een heel transparante wijze gesproken wordt. Daar zit ook de verbinding tussen de machten. De voorzitter sprak er al over. Inderdaad, ik kende de geest der wetten van Montesquieu al in een kleine uitgave van Boom, maar deze uitgave is vele malen mooier en uitgebreid van annotaties voorzien. Machten zijn geen losstaande zaken. Wij moeten daarmee in gesprek blijven en gelijktijdig scherper monitoren zodat wij weten wat wij doen en dat bijhouden. Dat is op verschillende manier gedaan. Wij moeten het initiatief leggen bij burgers en maatschappelijke organisaties en het zwakke daarin beschermen. Ik heb de afgelopen jaren geprobeerd dat te doen door mij niet alleen te begeven in het politieke debat met de Staten, wat ik overigens altijd met plezier heb gedaan, maar ook in het debat met onze eigen ambtenaren en met de buitenwereld. Ik heb geprobeerd te luisteren en op te pakken wat er leeft om het vervolgens te kunnen vertalen in een besluit waar om gevraagd werd. Als wij vinden dat iets niet moet gebeuren, moeten wij dat ook meteen duidelijk zeggen. Je moet niet jarenlang met elkaar in gesprek gaan en uiteindelijk zeggen dat je het niet doet en dat je nooit van plan was om het te doen. Wij zijn ook erg pleasing, willen met iedereen in gesprek blijven en proberen of wij dingen verder kunnen brengen. Als wij kunnen werken aan snellere procedures, aan helderheid en besluitvaardigheid, komt het goed met de provincie en met de overheid. Ik ga dat bekijken vanuit Avans Hogescholen. Ook daar is nog heel veel te doen. Ik ben er inderdaad van overtuigd dat ik vanuit die functie nog heel veel met de provincie te maken zal krijgen en dat hoop ik ook, want ik heb hier de afgelopen zeven jaar met

ongelooflijk veel plezier gewerkt. Ik ben buitengewoon erkentelijk voor de plezierige woorden die gesproken zijn.

Marc Mulders ken ik. Hij woont op het landgoed Baest en is inderdaad een van de mensen die zich zeer verzetten tegen de landbouwonwikkelingsgebieden. Hij is docent geweest van mijn broer op de kunstacademie. Ik vind het werk dat mij is aangeboden heel toepasselijk. Het is een pauw plus een Maria met kind. Daarin zitten geloof, hoop en liefde en die hoop ik een beetje uit te stralen.

Voorzitter. Ik vergeet het belangrijkste: u moet mij ontslaan. Ik heb er geen moment aan gedacht om een ontslagbrief te schrijven. Ik weet ook niet hoe het werkt. Bestuurders in Nederland zijn een soort vogelvrije figuren. Zij hebben geen arbeidscontract, zij hebben eigenlijk helemaal niets. Zij proberen een band op te bouwen met de Staten en hopen dat die hen niet op enig moment wegsturen. Zij horen niet tot de rode leisoorten, zij hebben een habitat die niet door Natura 2000 beschermd wordt, het jachtseizoen is het hele jaar geopend; alle middelen om ons te verdelgen of anderszins aan te pakken, zijn geoorloofd; daarvoor worden allerlei instrumenten ingezet: de samenleving, de pers en noem maar op. Gelukkig zijn er mensen die wel van ons houden, maar je hebt ook mensen die een huisrat als huisdier hebben. Ik moest natuurlijk de Staten wel kenbaar maken dat ik ophoud met werken, maar u moet mij officieel ontslaan, voorzitter. Ik wil eigenlijk dat er een motie wordt ingediend.

De heer *Thuis* (CDA): Hoor ik de gedeputeerde nu zeggen dat hij van ons een motie wil hebben en is hij bereid die zelf te schrijven?

De heer *Rüpp* (GS;CDA): U heeft uit de woorden van de heer Heijmans begrepen dat dit niet geheel ongebruikelijk is. Ik stel mij de volgende motie voor:

*"de Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 27 november 2009;
overwegende dat de heer Rüpp zijn afscheid heeft aangekondigd;
overwegende dat hij zijn werk altijd met erg veel plezier heeft*

*gedaan;
overwegende dat hij de Staten vraagt ontslagen te worden van
zijn verplichtingen als gedeputeerde;
overwegende dat hij dit per 0.00 uur 1 december 2009
graag geëffectueerd wil zien;
besluiten hem van zijn taken en bevoegdheden als
gedeputeerde te ontslaan,
en gaan gewoon over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Ik stel voor dat wij dit bij acclamatie bekrachtigen.

De heer *Heijmans* (SP): Ik wil graag eerst het advies van het college over deze motie.

De voorzitter: Wij voeren de motie niet uit.

De heer *Heijmans* (SP): Ik wil ook graag weten wat de gedeputeerde doet als de motie niet wordt aangenomen.

De heer *Rüpp* (GS;CDA): De wet verbiedt niet dat ik gewoon blijf en ook andere functies heb, maar mijn nieuwe werkgever zal daarmee waarschijnlijk niet akkoord gaan. U zult mij dus niet meer in deze zaak achter het spreekgestoelte zien, tenzij buitengewone vergaderingen dat toestaan.

(Applaus).

De voorzitter: Nu wij toch aan Montesquieu beginnen te rommelen, kan zo'n motie vanuit GS ook wel, zal de gedeputeerde gedacht hebben!

Ik wil namens ons allemaal Nico Heijmans danken voor het feit dat hij als nestor van onze Staten namens ons heeft willen spreken en het cadeau heeft willen aanbieden. Ik heb dat buitengewoon op prijs gesteld, Nico.

Wij zijn gekomen aan het einde van deze bijzondere vergadering. Op het Statenveld kunt u allemaal informeel afscheid nemen van de heer Rüpp. Wij combineren dat met het gebruiken van een eenvoudige doch voedzame lunch die daar geserveerd wordt.

Wij hebben het aanvangstijdstip van de commissievergaderingen een kwartiertje verlaat.

Ik zie u graag terug op 11 december 2009 om

09.30 uur.

De voorzitter sluit te 13.30 uur de vergadering.

Besluit 16/10

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 26 februari 2010, nr. 1653220,
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering op 27 november 2009 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 19 maart 2010

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens, griffier.